

Brev

31.10.2022

VN/29068/2022

VN/29068/2022-OKM-3

Anordnare av yrkesutbildning

Ansökan om finansiering som beviljas med det egentliga prestationsbeslutet för finansåret 2023

Undervisnings- och kulturministeriet fattar i december det egentliga prestationsbeslutet om utbildningsanordnarnas målinriktade antal studerandeår och eurobeloppen för höjning av basfinansieringen efter prövning för finansåret 2023. En del av de målinriktade studerandeåren och av basfinansieringen kommer att fördelas senare under finansåret genom tilläggsprestations- och rättelsebeslut. Det egentliga prestationsbeslutet fastställer även vilka prestationer som används i beräkningen av prestations- och genomslagsfinansiering för 2023 och hur de målinriktade studerandeåren viktas i basfinansieringen. Därtill fastställs beloppen för utbetalning av mervärdesskatteersättning till privata utbildningsanordnare.

Beredningen av prestationsbeslutet baserar sig i detta skede på anslagsnivån och antalet målinriktade studerandeår i budgetpropositionen för 2023 som regeringen lämnade till riksdagen den 19 september 2022. Beloppen på mervärdesskatteersättningarna preciseras i den kompletterande budgetproposition som regeringen lämnar i november. Dessutom kan i den kompletterande budgetpropositionen också ingå andra ändringsförslag gällande anslaget för yrkesutbildning.

Utbildningsanordnarnas finansiering för kommande finansår fastställs på basis av det egentliga prestationsbeslut som fattas förutsatt att riksdagen godkänner anslaget och den beviljas utbildningsanordnarna med ett finansieringsbeslut som fattas i slutet av året efter det att riksdagen har godkänt budgeten.

I detta brev meddelas anvisningar till utbildningsanordnare om hur de ska ansöka om målinriktat antal studerandeår och höjning av basfinansiering efter prövning samt vilka andra åtgärder utbildningsanordnarna förutsätts vidta för att tilldelas finansiering för finansåret 2023.

Utbildningsanordnarna informeras också om processen för ansökan om och beviljande av tilläggsfinansiering för försöket med att reformera utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning. Denna tilläggsfinansiering ska beviljas utbildningsanordnarna genom det första tilläggsprestationsbeslutet 2023. Dessutom informeras anordnarna om ändringar i anvisningarna vad gäller de särskilda inkvarterings- och reseersättningar enligt läropliktslagen som utbildningsanordnaren ska ersätta till de läropliktiga. Utbildningsanordnarna ersätts på ansökan för kostnaderna för de särskilda inkvarterings- och reseersättningarna genom ett tilläggsprestationsbeslut som fattas i slutet av 2023.

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Undervisnings- och kulturministeriet

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Sjötullsgatan 10
Helsingfors

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 135 9335
+358 9 135 9335

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.okm@gov.fi

PB 29
00023 Statsrådet

Anvisningar för ansökan om strategifinansiering 2023 ges separat senare.

1. Förändringar i bestämningsgrunderna för finansiering av yrkesutbildning 2023

År 2023 sker det förändringar i finansieringssystemet för yrkesutbildning beträffande bestämningsgrunderna som baserar sig på övergångsbestämmelser i anslutning till finansieringssystemets ikraftträdande endast i delen genomslagsfinansiering. Utöver sysselsättning och övergång till fortsatta studier för dem som avlagt examen eller delar av en examen samt studeranderespons blir även arbetslivsrespons en bestämningsgrund för 2023 års finansiering. Arbetslivsresponsen utgörs av respons som inkommit på basis av två enkäter dvs. responsen på enkäten till arbetsplatshandledare (viktning 3/4) samt responsen på enkäten till arbetsplatser (viktning 1/4). Det att arbetslivsresponsen blir en del av genomslagsfinansieringen påverkar finansieringsandelarna så att andelen avsatt för sysselsättning och övergång till fortsatta studier av den kalkylbaserade finansieringen från och med 2023 är 7 procent, studeranderesponsens andel 1,5 procent och arbetslivsresponsens andel 1,5 procent.

Bestämmelser om arbetslivsresponsen finns i förordningarna om beräkningsgrunderna för finansiering för yrkesutbildning (1244/2020 och 905/2021). Utöver detta är för närvarande ett förslag till ändring av förordningen på remiss (19.10–16.11.2022), enligt vilket bestämmelsen om arbetslivsrespons i fråga om deltidsanställda som förvärvar kunskaper på en arbetsplats ska tillämpas för första gången när finansiering beviljas för finansåret 2025. Detta innebär att alla arbetsplatsperioder vid beräkningen av finansieringen för 2023 och 2024 är på heltid.

Av basfinansieringen allokeras liksom tidigare merparten på grundval av antalet målinriktade studerandeår och en liten del som höjning efter prövning. Inom prestationsfinansieringen ligger examina och kunskapspoäng för examensdelar till grund för finansieringen i likhet med innevarande år.

2. Yrkesutbildningsanslag och målinriktade antalet studerandeår i budgetpropositionen för 2023

Anslaget för yrkesutbildning enligt regeringens egentliga budgetproposition 2023 är 2 054 909 000 euro, varav den kalkylbaserade finansieringens andel är 2 039 909 000 euro och strategifinansieringens andel 15 000 000 euro. Av den kalkylbaserade finansieringen är basfinansieringens andel 1 427 936 000 euro, prestationsfinansieringens andel 407 982 000 euro och genomslagsfinansieringens andel 203 991 000 euro.

Enligt budgetpropositionen ökar anslaget för yrkesutbildning med cirka 55,4 miljoner euro i jämförelse med den egentliga budgeten för innevarande år. Anslaget ökar mest av indexjusteringen (3,7 %) för yrkesutbildning som görs i statens och kommunernas finansieringsandelar (ökning totalt cirka 71,4 miljoner euro). För att stärka finansieringsbasen för yrkesutbildningen ökas anslaget permanent med 50 miljoner euro. Den stegvisa ökningen av anslaget på grund av utvidgningen i läroplikten är cirka 9,2 miljoner euro. Dessutom beslutade regeringen vid budgetförhandlingarna om ett tillägg av engångsnatur på 7,8 miljoner euro för att öka utbildningen av omsorgsassistenterna som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Anslaget för yrkesutbildning minskar genom att tilläggsfinansieringen för anställning av lärare och handledare samt för stödåtgärder inom undervisning och handledning avslutas (-70 miljoner euro) och genom den gradvisa minskningen av den tilläggsfinansiering som reserverats för en ökad närvårdutbildning som förberedelse inför ändringen i vårdstandarddimensioneringen (-13 miljoner euro).

I budgetpropositionen är antalet målinriktade studerandeår i yrkesutbildning högst 182 700, varav minst 8 800 studerandeår ska allokeras till utbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Det maximala antalet studerandeår är 500 lägre än i den egentliga budgeten för innevarande år, men minimiantalet studerandeår som allokeras till arbetskraftsutbildning är 700 högre än i den egentliga budgeten för innevarande år. Förändringen i det maximala

antalet målinriktade studerandeår föranleds närmast av den minskade tilläggsfinansiering som allokeras för närvårdutbildning (-1 200 studerandeår) och den ökade utbildning av omsorgsassistenterna som ordnas i form av arbetskraftsutbildning (+700 studerandeår).

Beredningen av det egentliga prestationsbeslutet baserar sig i detta skede på anslagsnivån och antalet målinriktade studerandeår i budgetpropositionen för 2023 som regeringen lämnade till riksdagen den 19 september 2022.

3. Målinriktade studerandeår som tilldelas i det egentliga prestationsbeslutet för 2023

Grunderna för beviljande av målinriktade studerandeår

Befolkningsutvecklingens regionala differentiering och förändringarna i arbetslivets kunskapsbehov förutsätter kontinuerliga ändringar också i det region- och branschvisa yrkesutbildningsutbudet. För att lösa problemen med tillgång till och matchning av arbetskraft behövs det åtgärder både för att främja ungdomars sysselsättning och för att förbättra kunskapsnivån för befolkningen i arbetsför ålder. Det är viktigt att säkerställa att de läropliktiga utbildningarna är tillgängliga och av god kvalitet och samtidigt svara på de växande behoven av kontinuerligt lärande. Anordnarna av yrkesutbildning ska med sitt tjänsteutbud kunna svara på de många behoven inom sitt verksamhetsområde.

Undervisnings- och kulturministeriet beslutar genom det egentliga prestationsbeslutet om hur de målinriktade studerandeåren för 2023 ska fördelas per anordnare. Målet är att säkerställa en effektiv och ändamålsenligt användning av studerandeårsresursen i budgeten. Ministeriet kan jämfört med innevarande års egentliga prestationsbeslut lägga till målinriktade studerandeår för sådana utbildningsanordnare som på basis av ansökningar och statistikdata bäst kan stödja tillgången till och matchningen av arbetskraft genom sitt utbildningsutbud inom sina primära verksamhetsområden, särskilt med beaktande av utbildningen inom branscher som är viktiga med tanke på trygghet av försörjningsberedskapen. Målinriktade studerandeår kan också anvisas för de anordnare som verkar ha fler läropliktiga som ansöker eller ska handledas än prognosen angett, vilket kan konstateras utifrån ansökningar och statistikdata. Också det ökade studerandeantalet inom utbildning som handleder för examensutbildning (Hux) kan beaktas vid bedömningen av nivån på utbildningsanordnarens målinriktade studerandeår.

Genom det egentliga prestationsbeslutet 2023 kan utbildningsanordnarens antal målinriktade studerandeår minskas till nivån för det egentliga prestationsbeslutet 2022 exempelvis om studerandeåren som förverkligas för innevarande år verkar ligga under den nivå som det egentliga prestationsbeslutet fastställer. Nivån på studerandeåren kan även sänkas om utbildningsanordnarens utbildningsutbud inte motsvarar arbetskraftsbehovet inom området eller befolkningens utbildningsefterfrågan. Dessutom kan ministeriet även göra övriga nödvändiga minskningar av utbildningsanordnarens målinriktade studerandeår för att ovan beskrivna nödvändiga omfördelningar ska kunna genomföras.

På basis av den egentliga budgeten finns för år 2023 500 färre målinriktade studerandeår och 700 fler studerandeår som riktas till arbetskraftsutbildning att fördela än år 2022. Förändringen i de målinriktade antalen studerandeår föranleds av minskningen av antalet studerandeår som allokeras för närvårdutbildning med 1 200 och ökningen av utbildningen av omsorgsassistenterna som ordnas i form av arbetskraftsutbildning med 700 studerandeår.

För att säkerställa en effektiv användning av studerandeårsresursen och tillgodose akuta behov lämnar ministeriet en liten del av de målinriktade studerandeåren att fördelas med tilläggsprestationsbeslut under finansåret 2023.

Ökning av närvårdutbildning

När det beslutades om ändringen av personaldimensioneringen vid verksamhetsenheter för serviceboende med heldygnsomsorg och för långvarig institutionsvård sattes som mål att utbilda 5 000 nya närvårdare före 2025. Den tillfälliga ökningen av anslaget för yrkesutbildning uppgick till sammanlagt 133 miljoner euro och den fördelades över fem år enligt

följande: 16,5 miljoner euro år 2020, 27 miljoner euro år 2021, 43 miljoner euro år 2022, 30 miljoner euro år 2023 och 16,5 miljoner euro år 2024.

Undervisnings- och kulturministeriet allokerade redan med sitt tilläggsprestationsbeslut 2019 (OKM/33/221/2019) 500 studerandeår, av det antal studerandeår som avsatts för fördelning under finansåret 2019, till att öka utbildningen av närvårdare med särskild vikt på vård och rehabilitering av äldre. På grundval av den fjärde tilläggsbudgeten 2020 ökade ministeriet under finansåret i det andra tilläggsprestationsbeslutet (VN/15767/2020) det målinriktade antalet studerandeår med 1 673 för anordnare av social- och hälsovårdsutbildning och med 386 målinriktade studerandeår i det tredje tilläggsprestationsbeslutet (VN/24305/2020). För 2021 ökade ministeriet genom det egentliga prestationsbeslutet (VN/22726/2020) 2 772 studerandeår för närvårdarutbildning. För år 2022 ökade ministeriet närvårdarutbildningen med 3 106 studerandeår genom det egentliga prestationsbeslutet (VN/27041/2021) och rättelsebesluten, och avsikten är att ytterligare öka den med cirka 1 200 studerandeår genom ett andra tilläggsprestationsbeslut som fattas i november (VN/24867/2022).

För 2023 är antalet tidsbestämda studerandeår som allokeras för utökning av närvårdarutbildningen cirka 3 100. Ökningen i studerandeår som ansöks för 2023 kan användas för att slutföra utbildningar som inletts med tilläggsfinansiering från tidigare år och också för att starta nya utbildningar. Ökningen av antalet studerandeår inom närvårdarutbildningen kan också användas för att ge personer som tidigare avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen möjligheter att komplettera sina kunskaper för vård och rehabilitering av äldre. Avsikten är att största delen av de närvårdarutbildningar som genomförts med tilläggsfinansiering ska kunna slutföras senast under 2025. Ökningen i studerandeår behöver inte användas i sin helhet under finansåret 2023.

Utbildningsanordnare som ansöker om ökning i studerandeår för utökning av närvårdarutbildningen ska ha ett anordnartillstånd för grundexamensutbildning inom social- och hälsovårdsbranschen från och med den 1 januari 2023. Utbildningsanordnaren ska i sin ansökan presentera en plan på antalet närvårdarstuderande som årligen börjar och de målinriktade examenstidpunkterna. Förslaget om ökning av studerandeåren i närvårdarutbildningen ska vara sådant att utbildningsanordnaren kan genomföra det utöver sin normala närvårdarutbildning. Planen ska vara realistisk även med avseende på rekrytering av studerande och tillgången på personal som ska anställas för ändamålet.

Syftet med de utbildningar som startas med tilläggsfinansieringen är att de studerande fullföljer utbildningen till examen, såvida det inte är fråga om personer som tidigare avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen som kompletterar sin kompetens för vård och rehabilitering av äldre. Denna tilläggsfinansiering är inte avsedd för utbildning till omsorgsassistent. Till utbildningarna ska av denna anledning inte antas studerande som inte anses ha förutsättningar att avlägga examen. Urvalet av studerande ska alltid ske enligt grunderna för antagning av studerande, inklusive lagstiftningen gällande lösningar vid olämplighet för studier. Vid antagning av studerande med främmande språk som modersmål ska utbildningsanordnaren försäkra sig om att sökanden har tillräckliga språkfärdigheter för att klara av studierna och utbildningen på arbetsplatsen och att hen efter att ha tagit examen kan arbeta som närvårdare med beaktande av kraven på patient- och klient-säkerhet.

Ministeriet följer intensivt upp genomförandet av ökningarna av studerandeåren för närvårdarutbildningen. Antalet studerandeår och prestationerna i grundexamensutbildning inom social- och hälsovårdsbranschen granskas som en helhet och separat med avseende på kompetensområdet vård och rehabilitering av äldre. Vid uppföljningen används huvudsakligen uppgifterna i informationsresursen Koski och uppgifter som samlas in av utbildningsanordnare i samband med ansökningarna inför prestationsbesluten. På grundval av uppföljningen bedöms de resultat som utbildningsanordnaren har uppnått i förhållande till den tilläggsfinansiering de har fått. Om utbildningsanordnaren inte tillräckligt har kunnat öka närvårdarutbildningen eller de mål som har ställts inte i övrigt har uppnåtts med tilläggsresursen, kan detta sänka anordnarens andel av det totala antalet studerandeår som nu allokeras för syftet. I princip minskar de studerandeår som allokeras för närvårdarutbildning som ordnas av utbildningsanordnare som fått tilläggsfinansiering i genomsnitt med

cirka 30 procent av det innevarande årets allokeringar på grund av att den totala tilläggsfinansieringen minskar.

Ökning av utbildningen av omsorgsassistenter som ordnas i form av arbetskraftsutbildning

I regeringens budgetproposition till riksdagen av den 19 september 2022 föreslås det ett tillägg av engångsnatur på 7,8 miljoner euro till anslaget för yrkesutbildning för att öka utbildningen av omsorgsassistenter som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Dessutom beslutade regeringen den 27 oktober 2022 att i den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2022 föreslå 3,1 miljoner euro för ändamålet. Som mål fastställdes utbildning av sammanlagt 1 000 nya omsorgsassistenter som ordnas i form av arbetskraftsutbildning under 2022–2024. I budgetpropositionen föreslås också en anslagsökning på 10,8 miljoner euro för utbildning av omsorgsassistenter som finansieras via Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (Jotpa) och dessutom 5,4 miljoner euro i den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2022. Målet med servicecentrets finansiering var att utbilda sammanlagt 1 500 nya omsorgsassistenter under åren 2022–2025.

Tilläggsanslag för att öka utbildningen av omsorgsassistenter som ordnas i form av arbetskraftsutbildning söks i huvudsak som en ökning av de målinriktade studerandeåren, men av grundad anledning kan det också sökas som en höjning av basfinansieringen efter prövning (se kap. 4). Målet är att så snabbt som möjligt inleda utbildningen av omsorgsassistenter. Förslagen ska ändå vara realistiska också i fråga om rekryteringen av studerande och tillgången till personal. Ministeriet utnyttjar i beslutsfattandet den lägesbild som uppkommit i samband med ansökan inom det andra tilläggsprestationsbeslutet om hur mycket, med vilken tidtabell och för vilka målgrupper utbildningsanordnarna kunde öka särskilt den omsorgsassistentutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Utbildningsanordnarna kan i denna ansökan vid behov precisera de planer som de tidigare lagt fram.

En utbildningsanordnare som ansöker om tilläggsfinansiering för utbildning av omsorgsassistenter ska ha tillstånd att ordna grundexamensutbildning inom social- och hälsovårdsbranschen, eftersom kompetenskraven för vårdassistentens omedelbara klientarbete enligt social- och hälsovårdsministeriets rekommendation motsvarar två delar av den examen, det vill säga att främja utveckling och delaktighet (25 kp) och att främja äldres delaktighet (35 kp). Dessutom ska utbildningsanordnaren i sitt tillstånd ha en uppgift att ordna arbetskraftsutbildning. Förslagen ska till behövliga delar beredas i samarbete med de regionala arbetskraftsmyndigheterna.

Yrkesutbildning och utbildning som handleder för examensutbildning för flyktingar från Ukraina

Rysslands angrepp på Ukraina har lett till en snabb ökning av antalet personer som flytt Ukraina och som söker tillfälligt skydd också i Finland. Situationen med tanke på yrkesutbildningen och den utbildning som handleder för examensutbildning (Hux) beskrivs i ministeriets brev av den 19 september 2022 med anvisningar om ansökan om finansiering som fördelas i det andra tilläggsprestationsbeslutet för 2022 ([VN/24867/2022-OKM-1](#)).

Regeringen beslutade den 27 oktober 2022 i sin fjärde tilläggsbudgetproposition för 2022 föreslå ett tilläggsanslag på tre miljoner euro för yrkesutbildning och utbildning som handleder för examensutbildning för flyktingar från Ukraina. Tilläggsfinansieringen fördelas till utbildningsanordnarna genom det andra tilläggsprestationsbeslutet. Regeringen har för avsikt att den 17 november 2022 besluta om en kompletterande proposition till budgetpropositionen för 2023. Om det också i denna proposition ingår tilläggsanslag för yrkesutbildning och Hux-utbildning för ukrainska flyktingar, ska tilläggsfinansieringen allokeras till utbildningsanordnarna genom det egentliga prestationsbeslutet i december. För att förbereda sig på detta ombeds utbildningsanordnarna föreslå anslagsbehov för att ordna den utbildning som behövs för flyktingar från Ukraina år 2023. Förslagen ska i mån av möjlighet basera sig på behovsbedömningar som gjorts inom myndighetssamarbetet i regionerna.

Eventuellt tilläggsanslag för yrkesutbildning och/eller utbildning som handleder för examensutbildning (Hux) för flyktingar från Ukraina söks i huvudsak i form av målinriktade studerandeår. Av grundad anledning kan tilläggsfinansiering också sökas som en höjning av basfinansieringen efter prövning (se kap. 4).

Ministeriet utnyttjar i beslutsfattandet den lägesbild som uppkommit i samband med ansökningsomgången för det andra tilläggsprestationsbeslutet om behovet av resurser för den yrkesutbildning och den Hux-utbildning som anordnarna av yrkesutbildning ordnar för flyktingar från Ukraina. Utbildningsanordnarna kan i denna ansökan vid behov precisera de uppgifter och planer som de tidigare lagt fram.

4. Beviljad höjning av basfinansieringen efter prövning i det egentliga prestationsbeslutet för 2023

Enligt 32 e § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamheten (1705/2009) kan den basfinansiering som beviljas utbildningsanordnare efter prövning höjas av särskilda skäl som hänför sig till utbildningsanordnarens verksamhet. Höjning efter prövning kan av särskilda skäl även beviljas under finansåret. Undervisnings- och kulturministeriet beslutar på ansökan om höjning efter prövning.

Säkerställande av de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten

Behövligt belopp av basfinansieringen fördelas som höjning efter prövning för att säkerställa anordnarnas ekonomiska förutsättningar för verksamheten. Höjning av basfinansieringen efter prövning kan beviljas:

- enskilda utbildningsanordnare för att säkerställa anordnandet av en utbildning som är särskilt dyr till sin kostnadsstruktur. Då har anordnaren ofta profilerat sig med specialiserad utbildningsverksamhet där en stor del utgörs av särskilt dyr utbildning.
- i undantagsfall för att säkerställa enskilda utbildningar ifall den kalkylbaserade finansieringen på grund av utbildningsstart eller någon annan tillfällig orsak eller särskilt motiverad specificerad orsak blir betydligt lägre än kostnaderna för utbildningen och anordnaren inte kan anvisa tillräcklig finansiering för utbildningen inom den beviljade totalfinansieringen, eller
- även utifrån anordnarens övergripande ekonomiska situation ifall en fullgod finansieringsnivå för verksamheten inte kan uppnås enbart med kalkylbaserad finansiering.

Utbildningsanordnarens prestationsbaserade basfinansiering, prestationsfinansiering eller genomslagsfinansiering kan också minska till följd av proportionella och kvalitativa ändringar i anordnarens prestationer, även om det målinriktade antalet studerandeår inte ändras. Ministeriet riktar anordnarnas uppmärksamhet på att en sådan lägre finansieringsnivå, i huvudsak till följd av ändrade prioriteringar i anordnarens verksamhet, inte som enda orsak är en tillräcklig grund för höjd basfinansiering efter prövning.

Utvidgad läroplikt och utbildningens avgiftsfrihet

Höjning av basfinansieringen efter prövning kan beviljas för att täcka sådana kostnader för avgiftsfri utbildning som hänför sig till den utvidgade läroplikten, ifall utbildningsanordnarens kostnader för läromaterial och förnödenheter är avsevärt högre än genomsnittet. Höjning efter prövning är inte avsedd för branschövergripande utbildningsanordnare, eftersom deras kostnader för läromaterial och förnödenheter inom olika utbildningsbranscher utjämnas till genomsnittliga kostnader, varvid de ersätts genom höjningskoefficienten som föreskrivs på basis av genomsnittliga kostnader. En utbildningsanordnare som är klart specialiserad till sin profil kan beviljas höjning, om anordnaren i sin ansökan kan påvisa att de kostnader för läromaterial och förnödenheter som denne orsakas av avgiftsfri utbildning är avsevärt högre än i genomsnittet, varvid den kalkylbaserade viktcoefficienten inte tillräckligt beaktar de kostnader som uppkommer för anordnaren. Som ökade kostnader för läromaterial och förnödenheter beaktas endast sådana kostnader som innan utvidgningen av

läroplikten enligt lagen hörde till den studerande att själv bekosta och som enligt läropliktlagen har övergått att bekostas av utbildningsanordnaren.

I 19–21 § i läropliktslagen (1214/2020) föreskrivs om särskilda inkvarterings- och reseersättningar som utbildningsanordnaren ersätter till den läropliktige, vars färdväg från hemmet till närmaste lämpliga gymnasium eller yrkesläroanstalt med flera branscher är över 100 kilometer eller också för kortare resor, om de dagliga skolresorna vid anlitan av det snabbaste färd sättet tar över tre timmar i anspråk. Dessa utgifter ersätts utbildningsanordnarna på ansökan som en höjning av basfinansieringen efter prövning i princip på basis av förverkligade kostnader. Under övergångsåren för utvidgningen av läroplikten beviljas denna höjning efter prövning utbildningsanordnarna först med det tilläggsprestationsbeslut som tas i slutet av respektive finansår för att utbildningsanordnarna, när de ansöker om höjning efter prövning, ska ha tillräcklig information om de inkvarterings- och resekostnader som under kalenderåret ska ersättas de läropliktiga. Innevarande år ansöktes om höjning efter prövning genom ansökan för det andra tilläggsprestationsbeslutet, vars ansökningstid upphörde den 28 oktober 2022.

Undervisnings- och kulturministeriet gör utbildningsanordnarna uppmärksamma på att anvisningarna ändrats i fråga om definitionen på yrkesläroanstalt med flera branscher som avses i läropliktslagen. Till skillnad från vad undervisnings- och kulturministeriet tidigare har anvisat kan som en läroanstalt med flera branscher enligt lagen i regel inte betraktas en läroanstalt med minst två utbildningsområden. Norra Finlands förvaltningsdomstol har den 2 september 2022 i ett ärende som gäller reseersättning meddelat ett avgörande [1181/2022](#), enligt vilket var och ens rätt enligt lag att skaffa sig sin utkomst genom ett yrke som han eller hon har valt ska beaktas vid bestämmandet av reseersättningen. Av denna anledning ska begreppet flera branscher tolkas så att dessa grundläggande rättigheter beaktas i tillräcklig utsträckning. I sådana fall ska det krävas att reseersättning betalas också när det i sig är möjligt för den studerande att söka sig till en sådan yrkesläroanstalt till vilken det är mindre än 100 kilometer från hans eller hennes hem, om läroanstalten inte ska anses ha flera branscher på grund av att utbildningsutbudet är begränsat när man på ett heltäckande sätt granskar helheten av de utbildningsområden som betjänar samhällets olika behov och individernas olika tendenser. Beviljandet av rese- och inkvarteringsersättning förutsätter således prövning från fall till fall med beaktande av de ovan nämnda omständigheter som förvaltningsdomstolen har konstaterat i sitt beslut.

Försöket med att reformera utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning

Regeringen beslutade i sin halvtidsöversyn om ett treårigt försök som har till syfte att revidera grunderna för fastställande av utbildningsersättning för läroavtalsutbildning så att de bättre stöder utbildning för unga och ungas sysselsättning. Inom försöket följer man upp effekterna av utbildningsersättningens allokering på antalet läroavtal för ungdomar under 20 år utan andra stadiets examen. För försöket reserverades en tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro för åren 2022–2024.

Fastställande av utbildningsersättning i läroavtalsutbildning regleras i 19 § i statsrådets förordning om yrkesutbildning (673/2017). Paragrafen i fråga ändrades genom en förordning av statsrådet (UKM/2021/92) temporärt för tiden 1.1.2022– 31.12.2024 på så vis att i den utbildningsersättning som betalas till arbetsgivaren som förhöjande faktor ska beaktas om en studerande som avlägger en grundläggande yrkesexamen den dag läroavtalet inleds är under 20 år och utan andra stadiets examen.

Utbildningsersättningarna ingår i den statsandelsfinansiering för yrkesutbildning som beviljas utbildningsanordnare. Under försöket är avsikten att arbetsgivaren i princip ska få en större utbildningsersättning för en läroavtalsstuderande under 20 år och utan andra stadiets examen som avlägger en grundläggande yrkesexamen än för andra läroavtalsstuderande. Utbildningsanordnarna ska separat beakta målgruppen när de avtalar om bestämning av utbildningsersättning i avtalet om ordnande av läroavtalsutbildning mellan utbildningsanordnaren och arbetsgivaren. Detta ska dock inte sänka nivån på de utbildningsersättningar som betalas till arbetsgivaren på basis av andra läroavtalsstuderande. Därför beviljar ministeriet tilläggsfinansiering som höjning av basfinansieringen efter prövning som reserverats för försöket, allokerat till de utbildningsanordnare som har läroavtalsstuderande som hör till målgruppen i fråga.

Tilläggsfinansieringen 2022 beviljades utbildningsanordnarna med det första tilläggsprestationsbeslutet för finansåret. Till stöd för utbildningsanordnarnas ansökan utarbetade ministeriet en exempelkalkyl av tilläggsfinansieringens fördelning per anordnare som baserar sig på statistikdata för 2020. Till skillnad från vad som tidigare planerats har ministeriet för avsikt att bevilja också tilläggsfinansieringen för 2023 först genom det första tilläggsprestationsbeslutet för finansåret. Den exempelkalkyl som görs till stöd för ansökan baserar sig på statistikdata för 2021 och den görs utifrån uppgifterna i informationsresursen Koski som frysts den 30 september 2022.

Tilläggsfinansieringen för försöket med att reformera utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning för 2023 ska beviljas utbildningsanordnarna i första hand på basis av det kalkylbaserade bevillningskriterium som beskrivs i samband med ansökningsomgången för tilläggsprestationsbeslutet. Ministeriet följer dock med användningen av innevarande års tilläggsfinansiering och hur den påverkar antalet unga läroavtalsstuderande under 20 år utan examen på andra stadiet. På basis av uppföljningsuppgifterna bedömer ministeriet i vilken mån det vid fördelningen av tilläggsfinansieringen för försöket med att förnya utbildningsersättningen enligt utbildningsanordnare utöver med det kalkylbaserade kriteriet är möjligt att mer aktuellt beakta i vilken utsträckning utbildningsanordnaren under försökets gång har lyckats öka antalet unga läroavtalsstuderande under 20 år utan examen på andra stadiet.

Ökning av utbildningen av omsorgsassistenter som ordnas i form av arbetskraftsutbildning

Tilläggsanslag för att öka utbildningen av omsorgsassistenter kan av grundad anledning utöver som en ökning av de målinriktade studerandeåren också sökas som en höjning av basfinansieringen efter prövning. Detta kan bli aktuellt till exempel i en situation där den tilläggsfinansiering som utbildningsanordnaren får genom en ökning av antalet studerandeår inte är tillräcklig för att tillgodose de studerandes behov. Extra kostnader kan till exempel uppstå på grund av ordnandet av studier som stöder inläringen av studiespråket eller på grund av ett större behov av andra stödtjänster.

Yrkesutbildning och utbildning som handleder för examensutbildning för flyktingar från Ukraina

Ett eventuellt tilläggsanslag som ingår i den kompletterande propositionen till budgetpropositionen för ordnande av behövlig utbildning för flyktingar från Ukraina kan av grundad anledning sökas inte bara som en ökning av de målinriktade studerandeåren utan också som en höjning av basfinansieringen efter prövning. Detta kan bli aktuellt till exempel i en situation där den tilläggsfinansiering som utbildningsanordnaren får genom en ökning av antalet studerandeår inte är tillräcklig för att tillgodose målgruppens behov. Höjning efter prövning kunde behövas till exempel för ordnande av studier som stöder inläringen av studiespråket eller andra exceptionella stödtjänster.

Ökning och utveckling av utbildningen för arbetsplatshandledare

Säkerställande av kvaliteten på utbildning som ordnas på arbetsplatsen förutsätter ömsesidigt samarbete angående planering, genomförande och utvärdering mellan arbetsplatserna och utbildningsanordnarna. Det är viktigt att säkerställa tillgången på arbetsplatshandledare och en tillräcklig utveckling av arbetsplatshandledarnas kompetens. Av basfinansieringen utdelas 2,5 miljoner euro i höjning efter prövning för att öka och utveckla utbildningen för arbetsplatshandledare. Genom höjningen efter prövning kan utbildningsanordnarna genomföra olika utvecklingsåtgärder beträffande arbetsplatshandledarnas kompetens, såsom introduktion, coachning eller digitala tjänster som stöder kompetensutveckling, där man kan utnyttja befintliga tjänster (bland annat Ohjaan.fi). Utbildningsanordnarna kan genomföra åtgärder för utveckling av arbetsplatshandledarnas kompetens även i samarbete med varandra exempelvis i planering och genomförande av innehåll som gynnar alla anordnare. Höjning efter prövning kan även användas för utveckling och införande av olika kompetensutvecklingsformer riktade till arbetsplatshandledare, såsom kompetensmärken, samt för utvecklingsarbete som görs i samarbete med yrkeslärlarhögskolor.

Ministeriet har för avsikt att fördela höjningen efter prövning 2023 till utbildningsanordnare genom att utnyttja den utbildningsanordnarspecifika informationen i ePUK och informationsresursen Koski beträffande antalet ansvariga arbetsplatshandledare samt antalet läroavtals- och utbildningsavtalsstuderande. Höjningen efter prövning avses i första hand fördelas kalkylbaserat till utbildningsanordnare på basis av statistikdata, dock så att man vid behov även beaktar nivån på den tidigare beviljade höjningen efter prövning i allokeringen samt de behov och användningsplaner som angetts i ansökningarna.

Stödjande av yrkesutbildningen för idrottsutövare

Yrkesutbildningen för idrottare ska göra det möjligt för idrottare att kombinera målinriktad träning, coachning och yrkesutbildning så att utbildningsanordnarens åtgärder stöder en dubbelkarriär, dvs. en kombination av fulla träningsmöjligheter och studier. Utbildningen är framför allt avsedd för elitidrottare.

De utbildningsanordnare som ministeriet i anordnartillståndet för yrkesexamina och utbildning beviljat uppgiften att anordna yrkesutbildning för idrottsutövare kan ansöka om höjning efter prövning för stödjande av yrkesutbildning för idrottare. För detta syfte allokeras 0,5 miljoner euro av basfinansieringen. Höjningen efter prövning fördelas mellan utbildningsanordnarna i första hand på basis av antalet studerande inom yrkesutbildning för idrottare och de grenförbunds-poäng som de har erhållit av sina grenförbund. De uppgifter som behövs samlas in av utbildningsanordnarna på ansökningsblanketten. Höjning efter prövning kan dessutom beviljas också av annan grundad anledning.

5. Viktning av det målinriktade antalet studerandeår i basfinansieringen 2023 samt prestationer och deras viktning i beräkningen av prestations- och genomslagsfinansiering

I viktningen av basfinansieringens målinriktade studerandeår används en profilkoefficient baserad på studerandeårsdata 2021 som anordnarna lagrat i informationsresursen Koski.

I den prestationsbaserade finansieringen baseras examensdelarnas viktade kompetenspoäng och examensdata på data för år 2021 som anordnarna lagrat i informationsresursen Koski. Till examina kopplar Statistikcentralen en grundutbildningsuppgift från examensregistret.

I genomslagsfinansieringen beskrivs sysselsättningen och vidareutbildningen för dem som avlagt examen och en eller flera examensdelar utifrån data om examina eller delar av examina för 2019 som anordnarna anmält till informationsresursen Koski, till vilka Statistikcentralen har kopplat data om huvudsysselsättning i slutet av år 2020 från sysselsättnings- och studeranderegistren. Studeranderespnsdata som utgör grund för genomslagsfinansieringen är den responsdata som registrerats i ARVO-systemet av personer som påbörjat respektive avslutat examensutbildning under perioden 1.7.2021–30.6.2022. På motsvarande sätt är uppgifterna i arbetslivsresponsen responsdata som representanterna för läro- eller utbildningsavtalsarbetsplatsen (arbetsplatsenkäten) och ansvariga arbetsplatshandledare (enkäten till arbetsplatshandledare) lämnat till ARVO-systemet under perioden 1.7.2021–30.6.2022.

6. Beloppen för utbetalning av mervärdesskatteersättning till privata utbildningsanordnare inom yrkesutbildning 2023

Enligt 32 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) ersätts privata anordnare av yrkesutbildning för andelen mervärdesskatt i de kostnader som utbildningsanordnaren har för anskaffningar och lokalhyror i anslutning till utbildningstjänster och annan än affärsekonomisk verksamhet enligt 39 och 40 § i mervärdesskattelagen (1501/1993). Ersättningen baserar sig på uppgifterna i det senast fastställda bokslutet.

Utbetalningen av mervärdesskatteersättning till privata yrkesutbildningsanordnare år 2023 baseras på beloppet av betald mervärdesskatt enligt det senaste bokslutet som de bekräftat för Utbildningsstyrelsen per den 31 augusti 2022. Det bekräftade mervärdesskattebeloppet är totalt 41 909 000 euro.

7. De uppgifter för 2021 i informationsresursen Koski som används som grund för finansieringen och tidtabellen för justering av uppgifterna om studerandeår 2022 som utnyttjas vid beslutsfattandet

Från och med det egentliga prestationsbeslutet för finansåret 2023 beaktas de uppgifter som behövs för att bestämma finansieringen i enlighet med de uppgifter som förts in i informationsresursen Koski i slutet av september det år som föregår finansåret, om inte undervisnings- och kulturministeriet annat beslutar ([Statsrådets förordning 1228/2021, 25 §](#)) Tidigare beaktades uppgifterna så som de förts in i informationsresursen Koski i slutet av oktober. De rättelser och kompletteringar av data för 2021 som utbildningsanordnarna gjort i informationsresursen Koski efter den 30 september 2022 beaktas inte vid beräkningen av finansiering för finansåret 2023 och kan inte heller användas som grund för rättelse av det egentliga prestationsbeslutet.

Vid beredningen av fördelningen av de målinriktade studerandeår som beviljas genom det egentliga prestationsbeslutet 2023 mellan utbildningsanordnarna utnyttjar undervisnings- och kulturministeriet de utfallsdata om antalet studerandeår för perioden 1.1–31.10.2022 som fås ur informationsresursen Koski Utbildningsanordnarna ska se till att kompletta och felfria uppgifter om antalet studerandeår under nämnda period finns tillgängliga i informationsresursen Koski senast från och med den 25 november 2022.

8. Utbildningsanordnarnas förslag om målinriktade studerandeår, ansökningar om höjning efter prövning och övriga uppgifter som behövs för beredningen av prestationsbeslutet

Utbildningsanordnarna ombeds enligt ovan att lämna in följande för beredning av det egentliga prestationsbeslutet för 2023:

- förslag om det målinriktade antalet studerandeår som tilldelas utbildningsanordnaren
- vid behov ett förslag om antalet studerandeår för arbetskraftsutbildning som ingår i det målinriktade antalet studerandeår
- vid behov ett förslag om antalet studerandeår för ökad närvårdarutbildningen som ingår i det målinriktade antalet studerandeår
- vid behov ett förslag om antalet studerandeår för ökad utbildning av omsorgsassistenterna som ingår i det målinriktade antalet studerandeår och antalet studerandeår som anvisas för arbetskraftsutbildning
- vid behov ett förslag om antalet studerandeår för utbildning som anordnas för flyktingar från Ukraina, som ingår i det målinriktade antalet studerandeår samt
- vid behov en ansökan om höjning av basfinansieringen efter prövning.

Dessutom ska alla utbildningsanordnare meddela ministeriet sin uppskattning av utfallet för antalet studerandeår under slutet av 2022 (1.11–31.12.2022). Detta ska göras oberoende av om en uppskattning av studerandeår har lämnats till ministeriet i oktober i samband med ansökningsomgången för det andra tilläggsprestationsbeslutet, och ingen ändring har skett.

Utbildningsanordnaren ska motivera sitt förslag om studerandeår utifrån utbildningsbehoven inom sitt primära verksamhetsområde i enlighet med det som anförs i kapitel 3. Utbild-

ningsanordnare med uppgift att anordna arbetskraftsutbildning ska bereda förslaget om antalet studerandeår som anvisas för arbetskraftsutbildning, inklusive för utbildningen av omsorgsassistenterna, i samarbete med de regionala arbetskraftsmyndigheterna.

9. Inlämnande av förslag, ansökningar och övriga uppgifter samt tidsplanen för processen

Ansökan om målinriktade studerandeår och höjning av basfinansieringen efter prövning lämnas på ett elektroniskt formulär som publiceras jämte noggrannare anvisningar senast den 3 november 2022 på ministeriets webbplats på adressen <https://okm.fi/suoritepaatos-ten-valmistelu>. På samma formulär lämnas också uppskattningen av studerandeårsutfallet under slutet av innevarande år.

Utbildningsanordnarna ska lämna motsvarande uppgifter som finns på e-formuläret i form av ett undertecknat och daterat dokument som skickas per e-post till undervisnings- och kulturministeriets registratörskontor på adressen kirjaamo.okm@gov.fi. Den som undertecknar ansökan ska ha firmateckningsrätt för organisationen.

Utbildningsanordnarna ska lämna in förslaget om studerandeår, ansökan om höjning av basfinansieringen efter prövning samt sin uppskattning av studerandeåren för slutet av året till undervisnings- och kulturministeriet **senast den 25 november 2022**. Ministeriet behandlar endast de förslag och ansökningar som lämnats in i tid.

Ministeriet avser att fatta det egentliga prestationsbeslutet för finansåret 2023 före mitten av december. Ministeriet samråder med arbets- och näringsministeriet innan det fattar beslut om fördelningen av studerandeår för arbetskraftsutbildningen.

Ytterligare information

Undervisningsråd Anne Ekroth (Kymmenedalen, Södra Karelen, Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen), tfn 02953 30104, fornamn.efternamn@gov.fi

Överinspektör Tarja Koskimäki (Nyland), tfn 02953 30166, fornamn.efternamn@gov.fi

Undervisningsråd Jukka Lehtinen (Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Birkaland, Egentliga Finland och Satakunta), tfn 02953 30183, fornamn.efternamn@gov.fi

Undervisningsråd Mari Pastila-Eklund (Södra Österbotten, Österbotten, Mellersta Österbotten och Mellersta Finland), tfn 02953 30249, fornamn.efternamn@gov.fi

Specialsakkunnig Janne Savolainen (Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland), tfn 02953 30022, fornamn.efternamn@gov.fi

Undervisningsråd Kari Korhonen, tfn 02953 30162, fornamn.efternamn@gov.fi

Undervisningsråd Tarja Olenius, tfn 02953 30237, fornamn.efternamn@gov.fi

Sakkunnig Johannes Peltola, tfn 02953 30292, fornamn.efternamn@gov.fi

Överdirektör

Petri Lempinen

Undervisningsråd

Tarja Olenius

Distribution Anordnare av yrkesutbildning

För känne-
dom

Akava ry
 Ammatillisen aikuiskoulutuksen johtajat ry
 Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
 Finlands näringsliv rf
 Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
 Kyrkostyrelsen/Kyrkans arbetsmarknadsverk
 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Justitieministeriet
 Undervisningssektorns Fackorganisation rf
 Utbildningsstyrelsen
 Sameområdets utbildningscentral
 Bildningsarbetsgivarna rf
 Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
 Ledare för Yrkesutbildningen i Finland rf
 Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
 Finlands Folkhögskolförening rf
 Finlands konservatorieförbund rf
 Finlands Kommunförbund rf
 Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
 Suomen Oppisopimusosaajat ry
 Företagarna i Finland rf
 Statistikcentralen
 Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
 Arbets- och näringsministeriet
 Urheiluopistojen Yhdistys ry
 Finansministeriet
 Regionförvaltningsverken
 Närings-, trafik- och miljöcentralerna
 Landskapsförbunden